כיתה ט' | חינוך פיננסי | שיעור 3 מתוך 14 | 45 דק' | מתאים לממלכתי ולממלכתי-דתי

😊 צרכנות ואושר: רוצה, צריך, חייב

🎯 מטרות השיעור

- להבחין בין צרכים, רצונות והתחייבויות
- לבחון את הקשר בין קנייה לבין תחושת שמחה לאורך זמן
- לזהות קנייה אימפולסיבית ואת הלחץ החברתי לקנות

🚪 פתק כניסה (2 דקות)

בתחילת השיעור כל תלמיד עונה על פתק, בלי ציון:

1. כתבו שלושה דברים שקניתם או שקנו לכם החודש. סמנו ליד כל אחד: צריך, רוצה או חייב (כבר התחייבתם).
2. לעומר יש 150 ₪ לחודש. מנוי עולה לו 40 ₪. כמה נשאר לו?
3. תנו דוגמה להוצאה קבועה שחוזרת כל חודש אצל בני נוער.

למורה: 1. אין תשובה אחת נכונה; בשיעור מבחינים בין צריך, רוצה וחייב (התחייבות). 2. 150 פחות 40 = 110 ₪. 3. למשל: מנוי לאפליקציה או למשחק, חבילת סלולר, נסיעות, חוג. אין צורך לתקן עכשיו; הפתקים מראים למורה מה התלמידים כבר יודעים.

🔑 מושגי מפתח

צורך

משהו שבלעדיו קשה לחיות בצורה תקינה: אוכל, מגורים, בריאות.

רצון

משהו שנעים לקבל אבל אפשר להסתדר בלעדיו.

התחייבות

תשלום שכבר הסכמנו לשלם, כמו מנוי חודשי או תשלומים.

קנייה אימפולסיבית

קנייה ספונטנית, בלי תכנון, בעקבות רגש של רגע.

FOMO

פחד להחמיץ: התחושה שכולם נהנים ממשהו ורק אני לא.

📖 הסבר למורה

קנייה חדשה משמחת, אבל לרוב השמחה הזאת קצרה: אחרי זמן קצר מתרגלים לחפץ, והוא כבר לא מרגש. לעומת זאת, הוצאה על חוויות משותפות, על למידה או על עזרה לאחרים נוטה להשאיר זיכרון ותחושה טובה לאורך זמן.

הרשתות החברתיות מגדילות את הלחץ: רואים כל הזמן מה אחרים קנו, ונדמה שכולם קונים יותר. מי שמבחין בין 'צריך', 'רוצה' ו'חייב' (התחייבויות שכבר לקחנו) יכול לתכנן את הכסף שלו, ולהשאיר מקום גם לרצונות בלי להיכנס ללחץ.

👩‍🏫 פעילות בכיתה

1. פתק כניסה (2 דקות): התלמידים עונים על שלוש שאלות קצרות (ראו למעלה).
2. פתיחה: כל תלמיד כותב בשקט משהו שקנה וממש שמח בו, ומשהו שקנה והתחרט. משתפים רק מי שרוצה.
3. מיון: על הלוח שלוש עמודות 'צריך', 'רוצה', 'חייב'. התלמידים ממיינים 12 הוצאות דמיוניות של נער (למשל אוטובוס לבית ספר, מנוי למשחק, נעלי ספורט, מתנת יום הולדת לחבר).
4. דיון: למה השמחה מחפץ חדש דועכת? מה נותן תחושה טובה לאורך זמן?
5. מילוי דף העבודה.
6. כרטיס יציאה (2 דקות). מי שסיים מוקדם: ★ חלק אקסטרה למתקדמים בדף העבודה.

💡 הערות למורה

נושא רגיש לתלמידים ממשפחות במצוקה. להדגיש שאין כאן שיפוט, ושלכל אחד מותר לרצות דברים.

❓ שאלות תרגול (בודקים בלחיצה)

1. מה קורה בדרך כלל לשמחה מקנייה של חפץ חדש?

היא גדלה עם הזמן | היא דועכת כשמתרגלים | היא לא משתנה | היא הופכת לחיסכון

2. איזו הוצאה היא צורך?

תיק מעצבים | נסיעה לבית הספר | משחק חדש | גלידה

3. מה עוזר להתמודד עם FOMO?

לקנות כל מה שכולם קונים | לעצור ולשאול אם זה באמת חשוב לי | להימנע מכל קנייה

לקנות בתשלומים

🎟️ כרטיס יציאה (2 דקות)

בסוף השיעור כל תלמיד כותב על פתק:

1. מיינו: נסיעה לבית הספר, מנוי סטרימינג שכבר נרשמתם אליו, נעליים של מותג. מה צורך, מה התחייבות ומה רצון?
2. כתבו מנוי או התחייבות אחת שאפשר לבטל או להוזיל, ואיך.

תשובות אפשריות: 1. נסיעה: צורך; מנוי: התחייבות; נעליים של מותג: רצון. 2. למשל: מנוי שלא משתמשים בו, לעבור לחבילת סלולר זולה יותר, מנוי משפחתי משותף. מבטלים דרך האתר או השירות, ושומרים אישור ביטול.

📝 בדף העבודה

פתק כניסה, 5 תרגילים, ★ חלק אקסטרה למתקדמים וכרטיס יציאה. מחוון מלא בעמוד השני. למתקשים יש דף עם תמיכה: מחסן מילים, שאלות הקפה ומשפטי פתיחה.

המידע כללי ואינו ייעוץ פיננסי או משפטי מותאם אישית. כל המספרים והשמות בשיעור דמיוניים.

מחוון: צרכנות ואושר: רוצה, צריך, חייב

🚪 **פתק כניסה:** 1. אין תשובה אחת נכונה; בשיעור מבחינים בין צריך, רוצה וחייב (התחייבות). 2. 150 פחות 40 = 110 ₪. 3. למשל: מנוי לאפליקציה או למשחק, חבילת סלולר, נסיעות, חוג. לקבל כל תשובה סבירה; הפתק לא נבדק בציון.

1. ג. התחייבות
2. ג. החלטה של רגע
3. 200 פחות 40 פחות 60 = 100 ₪.
4. פחד להחמיץ. למשל לקנות בגד כי כולם בכיתה קנו, או להירשם לאירוע יקר כדי לא להרגיש בחוץ.
5. תשובה אישית, למשל טיול עם חברים, חוג, מתנה למישהו קרוב.

★ חלק אקסטרה למתקדמים

6. התחייבויות: 45 ועוד 85 = 130 ₪. חיסכון: 20% מ-350 = 70 ₪. לרצונות: 350 פחות 130 פחות 70 = 150 ₪.
7. 20 ועוד 35 ועוד 25 = 80 ₪ בחודש; כפול 12 = 960 ₪ בשנה. ביטול המשחק: 25 כפול 12 = 300 ₪ בשנה.

🎟️ **כרטיס יציאה:** 1. נסיעה: צורך; מנוי: התחייבות; נעליים של מותג: רצון. 2. למשל: מנוי שלא משתמשים בו, לעבור לחבילת סלולר זולה יותר, מנוי משפחתי משותף. מבטלים דרך האתר או השירות, ושומרים אישור ביטול.

נכתב על ידי טאב · נוצר בבינה מלאכותית